Dosar nr.2c-3018/2023
nr.2-23170901-12-2c-30112023

H O T Ă R Â R E
În numele legii

29 iunie 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediu Rîşcani)
Președintele ședinței, judecătorul Vladislav Holban
Grefier Beatrice Pascari

în sediul instanței, în ședință publică, a examinat cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea în ordine de regres a sumelor,

a constatat:

I. Argumentele participanților la proces.

1. La data de 29 noiembrie 2023, Statul Republica Moldova, reprezentat de Ministerul Justiției, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului municipal Chișinău, cu participarea Ministerului Finanțelor în calitate de intervenient accesoriu, prin care a solicitat: a dispune încasarea, în ordine de regres, de la pârâți, în beneficiul bugetului de stat, a sumei totale de 78 035,76 lei

2. În motivarea acțiunii, Ministerul Justiției a invocat împrejurările cauzei Caraman v. Republica Moldova. A arătat că în anul 1990 autoritățile locale le-au acordat lui Caraman Leustin și Caraman Valentina o locuință socială eliberându-le un bon de repartiție. Prin decizia din 15 octombrie 1998 le-a fost repartizată o altă locuință, cu abrogarea deciziei anterioare. La 23 martie 2000 autoritatea municipală a anulat decizia din 1998 deoarece locuința repartizată fusese transmisă anterior în proprietatea unei bănci.

3. Reclamantul a relatat că Primăria mun. Chișinău a inițiat un proces privind anularea celui de-al doilea bon de repartiție, evacuarea familiei Caraman și restabilirea acesteia în prima locuință. În același litigiu au fost examinate cererea băncii privind evacuarea familiei din locuința ce îi aparținea și acțiunea reconvențională a cumpărătorului primei locuințe, Șoimu Veaceslav, privind anularea bonului de repartiție inițial. Prin hotărârea din 17 iulie 2006 au fost dispuse anularea bonurilor de repartiție și evacuarea familiei Caraman fără acordarea altei locuințe.

4. Ministerul Justiției a menționat că familia Caraman a invocat în căile de atac expirarea termenului de prescripție de trei ani și necesitatea acordării unei locuințe alternative. Potrivit reclamantului, instanțele naționale nu au oferit un răspuns suficient argumentului referitor la

prescripție, iar CtEDO a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și a acordat reclamanților 3 600 euro pentru prejudiciul moral.

5. În cerere s-a indicat că hotărârea CtEDO a fost executată prin ordinele de plată nr. 61 și nr. 62 din 27 aprilie 2021, fiecare în sumă de 39 017,88 lei, prin transfer în conturile beneficiarilor deschise la B.C. „Moldova-Agroindbank" S.A. Totalul de 78 035,76 lei a fost calificat drept prejudiciu patrimonial suportat de bugetul de stat.

6. Reclamantul a susținut că pârâții aveau obligația de a întreprinde măsurile legale pentru acordarea unei locuințe alternative și că neîndeplinirea acestei obligații a determinat plata despăgubirii. A apreciat că vinovăția autorităților municipale rezultă din actele judecătorești și din hotărârea CtEDO și că sunt întrunite condițiile răspunderii delictuale, inclusiv legătura cauzală dintre conduita pârâților și suma plătită de stat.

7. La 22 mai 2024 a fost depusă referința de către reprezentantul pârâților Primarului General al municipiului Chișinău și al Consiliului municipal Chișinău, cu solicitarea respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

8. În referință s-a arătat că despăgubirea de 3 600 euro a fost acordată pentru omisiunea instanțelor naționale de a examina excepția de tardivitate a acțiunii.

9. Pârâții au invocat pct. 24-26 din hotărârea CtEDO, susținând că încălcarea constatată privește motivarea hotărârilor judecătorești și că nu poate fi imputată Primăriei mun. Chișinău sau Consiliului municipal Chișinău.

10. Pârâții au contestat afirmația că hotărârea CtEDO ar stabili vinovăția autorităților municipale pentru suma plătită. Au precizat că litigiul locativ a fost redeschis după admiterea cererii de revizuire și că se afla în examinare la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în dosarul nr. 2-22073592-12-2-26052022. Au susținut că problema prescripției urma să fie examinată în acel proces și că nu exista suport pentru afirmația reclamantului potrivit căreia încălcarea legii de către pârâți fusese deja constatată.

11. Referitor la Legea nr. 87/2011, pârâții a invocat art. 1 alin. (1), arătând că aceasta privește repararea prejudiciului cauzat prin nerespectarea termenului rezonabil de judecare ori de executare a hotărârilor judecătorești. A susținut că acest temei nu corespunde încălcării constatate în cauza Caraman. În final, a cerut respingerea în întregime a pretenției de încasare a sumei de 78 035,76 lei.

12. În ședința de judecată nu s-au prezentat reprezentantul reclamantului Ministerul Justiției, reprezentanții pârâților Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, precum și reprezentantul intervenientului accesoriu Ministerul Finanțelor.

13. Participanții la proces au fost înștiințați legal despre data, ora și locul desfășurării ședinței de judecată, cu respectarea procedurii de citare prevăzute de lege.

14. Prin cererea de chemare în judecată, reclamantul a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului său

15. Potrivit art. 206 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile au dreptul să solicite instanței judecătorești examinarea cauzei în lipsa lor și remiterea copiei de pe hotărâre. Dacă partea

solicită să-și dovedească pretențiile sau obiecțiile prin ascultarea celeilalte părți, instanța cere să se prezinte personal în fața judecății.

16. Conform art. 206 alin. (3) Cod de procedură civilă, dacă pârâtul, înștiințat legal despre locul, data și ora ședinței de judecată, nu s-a prezentat în judecată și nu a comunicat instanței motivul neprezentării sau dacă motivele sunt considerate de instanță ca fiind neîntemeiate, ori dacă pârâtul nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, instanța o examinează în lipsa acestuia.

17. În temeiul art. 206 alin. (5) Cod de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

18. Având în vedere că participanții la proces au fost înștiințați legal despre ședința de judecată, iar reclamantul a solicitat expres examinarea cauzei în lipsa reprezentantului său, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în absența participanților.

19. Prin încheierea protocolară din 18 iunie 2026, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților la proces.

II. Circumstanțele stabilite.

20. Din hotărârea CtEDO din 16 februarie 2021 în cauza Caraman v. Republica Moldova rezultă că Leustin și Valentina Caraman au beneficiat în anul 1990 de o locuință socială, iar în anul 1998 le-a fost repartizată o altă locuință. În anul 2000 a fost anulată decizia de repartizare din 1998 (pct. 4-14 din hotărârea CtEDO (f.d. 17 verso-18).

21. Prin încheierea CSJ din 15 septembrie 2021 a fost admisă cererea de revizuire formulată de Caraman Leustin și Caraman Valentina, a fost casată decizia CSJ din 27 februarie 2008 (f.d. 7-11).

22. Ulterior, prin decizia CSJ din 20 octombrie 2021 a fost admis recursul familiei Caraman, a fost casată decizia Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007 și s-a dispus rejudecarea cauzei în apel de un alt complet. Motivarea deciziei se referă la lipsa unui răspuns la argumentul apelantului privind prescripția acțiunii de declarare a nulității ordinului de repartiție (f.d. 12-15 verso).

23. Prin decizia din 3 mai 2022 Curtea de Apel Chișinău a admis apelul lui Caraman Leustin, a casat integral hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 17 iulie 2006 și a remis cauza spre rejudecare Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în alt complet de judecată (f.d. 16 -16 verso).

24. La pct. 24-27 din hotărârea CtEDO, Curtea a examinat omisiunea instanțelor naționale de a răspunde argumentului privind prescripția acțiunii Primăriei Chișinău. La pct. 27 a fost consemnată încălcarea art. 6 § 1 din Convenție(f.d. 19).

25. Cu privire la plângerile privind evacuarea fără acordarea unei locuințe alternative și respectarea bunurilor, la pct. 29 CtEDO a arătat că nu este necesar să examineze separat admisibilitatea și fondul acestora. La pct. 33 a respins pretenția de reparare a prejudiciului material, iar la pct. 34 a examinat prejudiciul moral (f.d. 19 verso-20).

26. În dispozitivul hotărârii din 16 februarie 2021 a fost prevăzută plata către reclamanți a sumei de 3 600 euro pentru prejudiciul moral, cu convertirea în moneda națională la rata aplicabilă la data transferului. Restul pretențiilor pentru satisfacție echitabilă au fost respinse (f.d. 20).

III. Cadrul normativ aplicabil

27. **Art. 1998 alin. (1) Cod civil prevede**: (1) Cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

28. **Art. 2024 alin. (1) Cod civil prevede**: (1) Persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

29. **Art. 2024 alin. (4) Cod civil stabilește**: (4) Persoana care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei contribuții la cauzarea prejudiciului.

30. **Art. 27 din Legea nr. 151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental, în redactarea aplicabilă la data hotărârii CtEDO și a plății invocate, prevede**:

(1) Statul are drept de regres împotriva persoanelor ale căror acțiuni sau inacțiuni au dus la una dintre următoarele consecințe:

a) constatarea de către Curtea Europeană, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia;

b)pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

(2) Sumele stabilite în conformitate cu alin. (1) se restituie în baza unei hotărâri judecătorești, emisă într-o acțiune în regres, proporțional gradului de vinovăție stabilit.

(3) Ministerul Justiției intentează acțiunea în regres, dacă se întrunesc condițiile stabilite prin lege, în termen de 3 ani din ziua achitării sumelor respective în baza hotărârii Curții Europene ori a hotărârii instanței judecătorești naționale.

31. **Art. 1 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 prevede**:

(1) Scopul prezentei legi este crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei şi a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti.

32. **Art. 2 alin. (5) din aceeași lege prevede:**

(5) După repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, statul are drept de regres faţă de persoana vinovată.

33. **Art. 118 alin. (1) CPC stabilește:**

(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

34. **Art. 130 alin. (1) CPC prevede:**

(1) Instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

35. **Art. 130 alin. (3) CPC prevede:**

(3) Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

36. **Art. 239 CPC prevede:**

Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată

IV. Aprecierea instanței

37. Reclamantul a solicitat încasarea de la ambii pârâți a sumei totale de 78 035,76 lei în beneficiul bugetului de stat.

38. Pentru admiterea regresului întemeiat pe art. 27 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Legea nr. 151/2015, plata unei despăgubiri stabilite de CtEDO trebuie pusă în legătură cu acțiunile sau inacțiunile persoanei împotriva căreia este formulată pretenția.

39. În același sens, art. 2024 alin. (1) Cod civil privește prejudiciul cauzat de o altă persoană, iar art. 1998 alin. (1) Cod civil cere o conduită ilicită și vinovăția autorului.

40. Hotărârea CtEDO confirmă existența obligației statului de a plăti 3 600 euro pentru prejudiciul moral. Curtea a sancționat lipsa examinării efective a argumentului privind prescripția și lipsa răspunsului specific și explicit pe care instanțele naționale trebuiau să îl ofere. Încălcarea astfel descrisă privește desfășurarea procesului judiciar, nu constatarea unei obligații municipale de a plăti despăgubirea stabilită la Strasbourg.

41. În cererea de chemare în judecată, Ministerul Justiției atribuie pârâților neacordarea unei locuințe alternative și deduce din această omisiune obligația de restituire a întregii despăgubiri. Această susținere nu corespunde constatărilor din hotărâre.

42. Pct. 29 și pct. 3 din dispozitiv arată că CtEDO nu a examinat separat admisibilitatea și fondul celorlalte plângeri. Prin urmare, menționarea evacuării și a situației locative în expunerea faptelor nu poate fi echivalată, în aplicarea art. 130 alin. (1) și alin. (3) CPC, cu stabilirea încălcării invocate de reclamant în sarcina pârâților.

43. Punctul 33 din hotărârea CtEDO distinge între folosirea unei locuințe sociale și proprietatea deplină asupra acesteia și respinge pretenția de prejudiciu material. Curtea a precizat că nu poate specula asupra rezultatului procedurii naționale dacă încălcarea art. 6 § 1 nu ar fi avut loc. Nici instanța sesizată cu regresul nu poate substitui acestei constatări presupunerea că suma pentru prejudiciul moral a fost acordată pentru lipsa unei locuințe alternative.

44. Argumentul pârâților privind natura încălcării este confirmat și de actele interne adoptate după hotărârea CtEDO. Prin încheierea din 15 septembrie 2021 a fost redeschisă procedura de

recurs, iar prin decizia din 20 octombrie 2021 s-a dispus rejudecarea apelului tocmai pentru examinarea argumentului omis. La 3 mai 2022 a fost casată și hotărârea primei instanțe, cauza fiind remisă spre rejudecare. Aceste acte nu conțin o soluție de obligare a Primăriei mun. Chișinău sau a Consiliului municipal Chișinău la restituirea despăgubirii europene și nu stabilesc că neacordarea unei locuințe a cauzat plata ei.

45. Susținerea reclamantului că vinovăția pârâților ar fi fost deja constatată prin actele judecătorești nu poate fi acceptată. Deciziile anterioare din litigiul locativ au fost supuse revizuirii și casării, iar hotărârea CtEDO a stabilit omisiunea instanțelor de a examina un argument esențial.

46. Potrivit art. 27 alin. (2) din Legea nr. 151/2015, restituirea se raportează la gradul de vinovăție stabilit. Din înscrisurile invocate nu rezultă gradul de participare al fiecăruia dintre pârâți la încălcarea pentru care a fost acordată despăgubirea.

47. În privința Primăriei mun. Chișinău, documentele confirmă inițierea procesului locativ și existența unei excepții referitoare la prescripția acelei acțiuni. CtEDO nu a soluționat însă excepția și nu a decis că acțiunea era prescrisă. La pct. 24 a explicat consecința pe care admiterea argumentului ar fi putut să o producă, iar la pct. 25 a arătat că răspunsul instanțelor lipsește.. Dintr-o asemenea constatare nu rezultă, prin ea însăși, că introducerea acțiunii de către Primărie constituie fapta ilicită care a determinat despăgubirea de 3 600 euro. Art. 1998 alin. (1) și art. 2024 alin. (1) Cod civil nu permit transferarea obligației de plată numai pentru că Primăria a inițiat procesul în care s-a produs ulterior încălcarea.

48. În privința Consiliului municipal Chișinău, hotărârea europeană menționează anularea deciziei de repartizare a locuinței în anul 2000.

49. Referirea comună la autoritățile municipale și afirmația că acestea nu au oferit o locuință alternativă nu dovedesc că o acțiune ori inacțiune a Consiliului a determinat încălcarea pentru care statul a fost obligat la despăgubire. Nu este demonstrată legătura cerută de art. 27 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 151/2015.

50. Notificarea Agentului guvernamental din 31 decembrie 2021 nu înlătură această lipsă. Înscrisul informează Ministerul Justiției despre hotărârile europene și despre survenirea consecințelor indicate în lege, fără a cuprinde în textul său o constatare individualizată a vinovăției celor doi pârâți în cauza Caraman.

51. Ministerul Justiției a invocat plata a două sume de câte 39 017,88 lei prin ordinele nr. 61 și nr. 62 din 27 aprilie 2021. Chiar luând ca premisă achitarea integrală a cuantumului indicat, plata ar confirma executarea obligației statului față de beneficiarii hotărârii CtEDO. Ea nu ar demonstra că prejudiciul reparat a fost cauzat de pârâți În condițiile art. 2024 alin. (1) Cod civil, constatarea plății nu dispensează reclamantul de dovedirea acestei legături.

52. Art. 2024 alin. (4) Cod civil exclude recuperarea părții din despăgubire care corespunde propriei contribuții a celui care exercită regresul. În cauza examinată, simpla obligație internațională a statului nu poate fi transformată în obligație a autorităților municipale fără delimitarea conduitei pentru care a fost acordată despăgubirea și fără stabilirea contribuției lor la aceasta. Hotărârea CtEDO individualizează o omisiune judiciară, iar cererea în regres nu

demonstrează că suma solicitată corespunde unei contribuții a Primăriei sau a Consiliului municipal.

53. Nici art. 2 alin. (5) din Legea nr. 87/2011 nu justifică pretenția. Norma privește regresul după repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil de judecare a cauzei ori de executare a hotărârii. În cauza Caraman, încălcarea reținută la pct. 24-27 din hotărârea CtEDO constă în neexaminarea unui argument esențial și insuficiența motivării, nu în durata procedurii sau în executarea tardivă a unei hotărâri. Faptul că această încălcare se încadrează în art. 6 § 1 din Convenție nu o transformă într-o încălcare a termenului rezonabil în sensul Legii nr. 87/2011.

54. În limitele pretenției patrimoniale formulate, probele invocate de reclamant nu confirmă că cei doi pârâți au cauzat prejudiciul pentru care s-a dispus plata. Neîntrunirea acestei condiții împiedică admiterea regresului, chiar dacă statul a executat hotărârea CtEDO. Cererea de încasare a sumei de 78 035,76 lei urmează să fie respinsă ca nefondată.

În conformitate cu art. 238-241 Codul de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ş t e:

Cererea de chemare în judecată depusă de Statul Republica Moldova reprezentat de Ministerul Justiției împotriva Primăriei mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău, intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor cu privire la încasarea în ordine de regres sumelor se respinge ca nefondată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău sediu Centru.

Președintele ședinței Vladislav Holban
Judecătorul